

Lovforslag nr. L 145. Fremsat den 22. januar 1997 af justitsministeren (Frank Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven, våbenloven og lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

(Skærpelse af straffen for særlig grov vold og for besiddelse af knive og slagvåben, sikkerhedsmæssige krav til restaurations- og hotelvirksomhed m.v.)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 30. oktober 1992 som ændret senest ved lov nr. 474 af 12. juni 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 245, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.«

2. § 245, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 4 år.«

3. I § 246 ændres »haft så alvorlige følger« til: »haft så alvorlige skader eller døden til følge«.

§ 2

I lov om våben og eksplosivstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 735 af 11. august 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 4 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Det er forbudt uden tilladelse fra justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, at erhverve, besidde, bære eller anvende slag- eller stød våben, herunder knojern, totenschlægere, gummiknipler og lignende.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

2. I § 4, stk. 2, som bliver stk. 3, ophæves nr. 2.

Nr. 3-6 bliver herefter nr. 2-5.

3. I § 10, stk. 1, udgår: »§ 4, stk. 1,«.

4. I § 10 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Overtrædelse af § 4, stk. 1-2, straffes med bøde. Er den pågældende tidligere mere end én gang dømt for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller stk. 2, er straffen hæfte eller fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 3

I lov nr. 256 af 6. maj 1993 om restaurations- og hotelvirksomhed m.v., som ændret senest ved § 12 i lov nr. 377 og § 14 i lov nr. 386 begge af 22. maj 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 32 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Skønner politiet, at der i forbindelse med en virksomhed, der er omfattet af stk. 1, foreligger særlig risiko for voldelig adfærd, kan politiet meddele påbud om den sikkerhedsmæssige indretning af virksomheden. Politiet fastsætter en frist for gennemførelse af indretningen. Efterkommes påbudet ikke in-

den for den fastsatte frist, kan politiet meddele påbud om lukning af virksomheden, indtil den krævede sikkerhedsmæssige indretning er gennemført.«

2. I § 34, *stk. 1*, ændres »og § 31« til: »§ 31 og § 32, *stk. 4*,«.

3. I § 34, *stk. 1*, indsættes som 3. pkt.:

»Klage over politiets påbud om lukning af en virksomhed, jf. § 32, *stk. 4*, 3. pkt., har opsættende virkning, medmindre justitsministeren bestemmer andet.«

4. I § 37, *stk. 1, nr. 2*, ændres »§ 33 eller« til: »§ 33,« og i § 37, *stk. 1, nr. 3*, ændres »§ 31.« til: »§ 31 eller«.

5. I § 37, *stk. 1*, indsættes som nr. 4:

»4) overtræder påbud meddelt i medfør af § 32, *stk. 4*.«

§ 4

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 5

Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne. Lovens § 1 kan dog ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	3199
2. En forstærket social indsats	3200
3. Styrkelse af SSP-samarbejdet	3203
3.1 Status for SSP-samarbejdet	3203
3.2. Nye initiativer til styrkelse af samarbejdet i kommunerne	3204
4. Hurtig behandling af voldssager	3204
4.1. Voldspakken fra 1994	3205
4.2. Nye initiativer vedrørende hurtig behandling af voldssager	3206
5. Strafskærpelse ved den groveste vold samt straffen i gentagelsestilfælde	3206
5.1. Strafskærpelse ved den groveste vold	3207
5.2. Straffen i gentagelsestilfælde	3207
6. Skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af knive og slag- og stødvåben på offentlige steder ...	3207
6.1. Gældende ret	3208
6.2. Justitsministeriets overvejelser	3210
7. Bedre sikkerhed ved diskoteker og natrestauranter m.v.	3211
8. Ministerudvalg vedrørende initiativer mod vold	3211
9. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser	3211
10. Hørte myndigheder m.v.	3212

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er en massiv og bred indsats mod volden. Hensigten er, at voldskriminalitet skal tages i opløbet gennem en samlet, koordineret indsats over for den enkelte, der indeholder både sociale, præventive og straffende virkemidler.

Indsatsen følger op på voldspakken fra 1994, som indeholdt en række vigtige initiativer til bekæmpelse af volden. Regeringen ønsker at fortsætte og intensivere kampen mod volden med hovedvægten på en bred social indsats, som skal forebygge, at unge udvikler sig til voldsmænd.

Initiativerne på det sociale og forebyggende område, der som nævnt er en meget væsentlig del af den samlede indsats, er beskrevet nærmere nedenfor under pkt. 2. Som det fremgår, er der bl.a. tale om en intensivering af den opsøgende indsats og sikring af en sammenhængende og let tilgængelig ungdomsrådgivning. Forældrene skal straks inddrages, når et barn har gjort sig skyldig i kriminalitet, og hvis der – ud over forældrekontakten – er behov for en yderli-

gere indsats, indgås »en social aftale« mellem forældre, den unge og de sociale myndigheder om yderligere foranstaltninger. Der skal også være mulighed for at give unge, der har behov for voksenkontakt, en fast støtteperson.

For unge, der har begået vold, skal der som udgangspunkt fastlægges en individuel handlingsplan, der stiller krav til den unge om skolegang, arbejde eller lignende, som kan være med til at stoppe en uheldig udvikling.

Herudover skal der indrettes en ny særlig afdeling med ca. 10 sikrede pladser, hvor der er de fornødne menneskelige og pædagogiske ressourcer til at etablere længerevarende behandlingsforløb. Afdelingen skal modtage meget behandlingskrævende unge, herunder svært belastede unge, der er dømt for voldskriminalitet.

Der skal også skabes forudsætninger for, at de sikrede sociale afdelinger altid kan modtage unge, der overføres til sociale institutioner i stedet for vare-tægtsfængsling. Der skal således være pladser nok i

disse afdelinger, og der skal også være pladser, der er egnede til at modtage de mest belastede unge.

Herudover er det hensigten at styrke SSP-samarbejdet, jf. de almindelige bemærkninger pkt. 3.

Lovforslaget indeholder endvidere forslag om *skærpelse af straffen for de groveste tilfælde af vold*. Forslaget medfører, at straffen – inden for de nugældende strafferammer – forhøjes med gennemgående 1 år i de sager, hvor der i dag bliver idømt fængsel i over 1 år. Forslaget er nærmere beskrevet i pkt. 5.1.

I tilknytning til denne strafskærpelse er det hensigten at udsende instruktion til anklagemyndigheden om anvendelsen af reglen i straffelovens § 247 om skærpet straf for vold i gentagelsestilfælde.

Målsætningen fra voldspakken i 1994 om en *hurtig behandling af voldssager* og hurtig indsættelse til afsoning fastholdes. Gennem løbende undersøgelser og bedre statistik vedrørende politiet, anklagemyndigheden, domstolene og kriminalforsorgen vil der blive skabt sikrere grundlag for at følge udviklingen på området. Justitsministeren vil årligt redegøre over for Folketinget for status.

I forlængelse af lovforslaget fra november 1996 om en væsentlig skærpelse af straffen for besiddelse af skydevåben foreslås det, at bøden for *besiddelse af ulovlige knive og slagvåben* forhøjes, og at der i 3. gangstilfælde idømmes frihedsstraf. Der henvises til pkt. 6 i de almindelige bemærkninger.

Endelig foreslås en ændring af loven om restaurations- og hotelvirksomhed, således at politiet kan stille krav om *sikkerhedsmæssig indretning af bl.a. diskoteker og natrestaurationer*, jf. pkt. 7.

Til at forestå den overordnede gennemførelse og styring af indsatsen mod volden nedsættes et *ministerudvalg* bestående af justitsministeren, socialministeren og undervisningsministeren. Til udvalget knyttes et sekretariat. Der henvises til pkt. 8.

Lovforslagets beskrivelse i pkt. 2 af en forstærket social indsats er udarbejdet af Socialministeriet i samarbejde med Justitsministeriet. Forslaget om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed er udarbejdet af Erhvervsministeriet i samarbejde med Justitsministeriet.

Samtidig med fremsættelsen af dette lovforslag fremsættes et forslag om ændring af retsplejeloven, straffeloven og erstatningsansvarsloven. Hovedformålet med dette lovforslag er en styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser, herunder også ofre for vold. Der foreslås bl.a. en udvidelse af adgangen til at give ofre for voldsforbrydelser en økonomisk godtgørelse for den utryghed og angst, som er en følge af grov vold. Lovforslaget beskriver også et forslag om etablering af lokale og uafhængige offerråd-

givninger og et nyt og bredere forsøg med konfliktråd.

2. En forstærket social indsats

Det er af afgørende betydning, at en indsats mod voldskriminaliteten i væsentlig grad bygger på sociale elementer. Der skal sættes på både forebyggende og behandlende sociale virkemidler over for kriminalitetstruede og kriminelle unge. Kun på denne måde kan den onde cirkel, der fører til alvorlig kriminalitet, herunder voldskriminalitet, brydes.

De kriminelle og kriminalitetstruede unge er typisk personer mellem 13-14 år og 20-23 år, der på det personlige plan har oplevet en lang række nederlag i skolen, i fritidslivet og i det almindelige samvær med jævnaldrende. Hver gang de har prøvet at blande sig med andre børn og unge har de meget hurtigt fået oplevelsen af ikke at kunne fungere, ikke at kunne leve op til de forventninger, der blev stillet. Meget ofte fordi der er tale om børn, der ikke fra forældrene har fået lært helt elementære normer for, hvordan man opfører sig i samværet med andre. De er ikke af forældrene blevet stoppet, når de opførte sig uhensigtsmæssigt, og omgivelserne har derfor gang på gang afvist samværet med dem. De bliver udstødt fra stort set alle de sammenhænge, hvor de ellers skulle udvikle evnen til at fungere sammen med andre.

Når disse unge når teenagealderen med de særlige vanskeligheder, der kan opstå i denne periode, giver mange af forældrene helt op, enten fordi de står helt alene og føler sig magtesløse over for problemerne, eller fordi de selv står i en så socialt vanskelig situation, at de ikke har noget overskud til at støtte den unge. Disse unge benytter typisk ikke de etablerede fritidstilbud. Fritids- og ungdomsklubberne har kun overfladisk kontakt til dem, fordi det er svært at fastholde disse unge med de mere traditionelle tilbud, og der er ikke ressourcer til at yde en målrettet indsats over for denne gruppe unges særlige problemer.

Vi står således med en gruppe unge, der stort set er uden den voksenkontakt, som alle unge har brug for, både som en støtte i en alder præget af stor usikkerhed og som den, der påtager sig sig at stoppe den unge, når denne overskrider grænsen for det acceptable. Resultatet bliver fortsat og ofte også en forstærket udstødning af disse unge.

I yderste konsekvens betyder det, at de har opgivet tilliden til, at fremtiden vil bringe dem noget godt, endsige rummer mulighed for, at de kan leve op til samfundets generelle adfærdsnormer og succeskriterier i form af uddannelse, arbejde, familie, socialt netværk etc. Som følge heraf oplever de sig som sat uden for det almindelige samfundsfællesskab. Af denne håbløshed og de manglende frem-

F. t. l. vedr. straffeloven m.v.

tidsudsigter udspringer ligegyldighed og manglende respekt for både sig selv og andre. Det er om disse unge, kommuner og offentlige behandlingssystemer siger, at man har givet alle tilbud og prøvet alt. I modsætning hertil føler de unge ofte ikke selv, at nogen på noget tidspunkt reelt har prøvet at forstå dem. Kløften mellem dem og systemet er stor.

Et gennemgående træk hos de unge, der har begået voldskriminalitet, er, at de ikke har en udviklet norm-, værdi- og moralfunktion, dvs. et internt selvkontrollerende system. Den unge bliver let aggressiv og bruger vold som problemløsning, men kan ikke stoppe af sig selv. Disse unge har problemer med at vurdere virkningerne af deres handlinger. Deres manglende sociale tilpasning viser sig bl.a. i antisociale handlinger, hvor vold kan være en gennemgående måde at løse problemerne på. De har ikke en familiemæssig baggrund, der har kunnet give støtte til udvikling af en social personlighed, og de besidder ikke de værktøjer, der skal til for at kunne håndtere nederlag og tilspidsede situationer, uden at det udarter sig til vold.

SSP-konsulenterne i kommunerne kender denne målgruppe, men har i dag ofte ingen mulighed for at give relevante tilbud. Hos politiet er disse unge også velkendte, men politiet kan selvsagt ikke yde sociale, målrettede tilbud.

Det er vigtigt, at disse unge ikke alene behandles som en gruppe, men også som de individuelle personer, de er, med en differentieret personlighedsstruktur, med individuelle behov, således at der også gives skræddersyede tilbud og stilles individuelle krav til den enkelte unge. En effektiv indsats på dette område kan således ikke indskrænke sig til en indsats over for de mere generelle grupperinger af vanskeligt stillede unge. Der skal ske en målrettet og koordineret indsats, hvor løsningen af de problemer, der knytter sig til de forskellige grupperinger, indgår, men hvor der også skabes mulighed for, at de unge behandles individuelt og i overensstemmelse med deres behov, og hvad netop de kan yde.

For så vidt angår børn og unge med fremmed etnisk baggrund, der er kriminalitetstruede eller udviser kriminel adfærd, er det afgørende, at indsatsen over for disse børn og unge i høj grad tager højde for deres baggrund. Der er på dette område behov for en fortsat udvikling både af metoder til at få kontakt til disse unge og til en målrettet indsats.

Kernen i en særlig, intensiv social indsats på dette område er efter regeringens opfattelse at sætte ind med en tidlig reaktion fra samfundets side, når barnet eller den unge udviser en uhensigtsmæssig adfærd. Dels tjener den tidlige reaktion til at undgå, at f.eks. et kriminalitetsmønster udvikler sig og forgro-

ves, dels signalerer den hurtige reaktion på samme tid samfundets misbilligelse og ønsket om at hjælpe den unge ud af dette adfærdsmønster. Reaktionen skal endvidere være klar for den unge. Den skal signalere konsekvens, men skal samtidig også rumme støtte til barnet eller den unge til at komme ind på ret kurs igen og løfter om fremtiden.

Opgaven kan ikke løses af det offentlige alene. I en forstærket indsats må der lægges vægt på at involvere forældrene som dem, der først og fremmest er ansvarlige for deres børn og unge.

I erkendelse af, at nogle forældre selv er så ringe fungerende, at de ikke er i stand til at hjælpe den unge til at vende udviklingen, og at problemerne for andre kan have et sådant omfang, at selv velfungerende forældre ikke er i stand hertil, bør også udenforstående ressourcepersoner kunne inddrages som en støtte for barnet eller den unge. Der sigtes her ikke nødvendigvis til professionelle behandlere, men til mennesker med en bred baggrund og forståelse for de unge.

De frivillige foreninger for børn og unge, herunder idrætsforeninger og børne- og ungdomskorps, indebærer nogle tilbud om aktiviteter og positivt socialt fællesskab, der kan være af stor betydning også for børn og unge med begyndende adfærdsproblemer. De frivillige foreningers arbejde bør derfor indgå i en forstærket indsats og især med fokus på en styrkelse af foreningslivets muligheder.

Fritids- og ungdomsklubberne har en særlig rolle i det forebyggende arbejde ved at være et samværs- og aktivitetssted også for de børn og unge, som af forskellige grunde ikke benytter øvrige organiserede fritidstilbud, men som måske netop har brug for at udvikle positiv kontakt til voksne og jævnaldrende. Klubberne har muligheder for at yde målrettet socialpædagogisk indsats i forhold til grupper eller enkelte børn/unge, der er på vej ud i en (begyndende) kriminel løbebane. Klubberne er et vigtigt værktøj især i forbindelse med en opsøgende indsats over for udsatte og socialt truede børn og unge. Klubberne vil derfor med fordel kunne inddrages med henblik på at etablere og fastholde kontakt med de børn og unge, som har brug for støtte til at ændre et negativt adfærdsmønster i en positiv og konstruktiv retning.

SSP-samarbejdet, dvs. samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi, der er nærmere omtalt nedenfor under pkt. 3, kan ligeledes bidrage til at identificere og konkretisere problematiske grupperinger af børn og unge og medvirke til at anviser løsninger. Der skal derfor yderligere fokuseres på de muligheder, der ligger i et tæt SSP-samarbejde.

Den forstærkede sociale indsats kan ikke rette sig mod voldskriminelle børn og unge alene. Regerin-

gen lægger vægt på, at der tillige sker en styrkelse af indsatsen over for alle typer kriminalitet blandt børn og unge, ikke mindst fordi voldskriminalitet hos mange børn og unge er en videreudvikling af tidligere mindre alvorlig kriminalitet. Der bør derfor i samarbejde med kommuner og amtskommuner iværksættes en række initiativer, der samlet kan styrke både den forebyggende indsats over for børn og unge, som må betegnes som kriminalitetstruede, og den sociale indsats, der målrettes mod børn og unge, som har gjort sig skyldig i kriminalitet, herunder voldskriminelle.

På denne baggrund vil socialministeren udarbejde en samlet plan for en forstærket social indsats, der vil tage udgangspunkt i følgende elementer:

Opsøgende indsats

Den opsøgende indsats over for grupper af større børn og unge, der udviser en uhensigtsmæssig adfærd – ofte som følge af, at de lever uden eller med en alt for svag voksenkontakt og voksenstyring – skal intensiveres. Virkemidlerne hertil kan bl.a. være brug af gadeplansarbejdere, der direkte blander sig med de unge dér, hvor de befinder sig. Der bør endvidere gøres en forstærket indsats fra fritids- og ungdomsklubbernes side, hvor hele lokalområdet gøres til arbejdsfeltet. Der kan også fokuseres på den rolle, som de frivillige foreninger for børn og unge, herunder idrætsforeninger og børne- og ungdomskorps, kan spille i forhold til disse grupper. Det samarbejde om bl.a. udveksling af oplysninger og de erfaringer, som knytter sig til SSP-arbejdet, bør desuden nyttiggøres også i denne forbindelse.

Til virkeliggørelse af disse mål afsættes i 3 ½ år en statslig pulje, der kan medfinansiere kommunernes merudgifter ved den forstærkede opsøgende indsats.

Ungdomsrådgivning

Det er vigtigt, at unge kan få kvalificeret rådgivning om de mange spørgsmål, der naturligt melder sig i ungdomstiden. Det er særlig vigtigt, at den gruppe af unge, hvor muligheden for at få råd og hjælp hos forældrene ikke er særlig gode, har en let adgang til at indhente råd andre steder.

Der skal sikres en sammenhængende og let tilgængelig ungdomsrådgivning. De forskelligartede rådgivningsordninger skal koordineres, således at tilbudene bliver overskuelige for den unge og lette at opsøge. Det skal også sikres, at der alle steder findes en velfungerende ungdomsrådgivning.

Omgående henvendelse til forældrene

Samarbejdet mellem politiet og de sociale myndigheder må styrkes, således at de sociale myndigheder i videre omfang underrettes om unges kriminalitet. Allerede første gang et barn eller en ung har gjort sig skyldig i kriminalitet, skal de sociale myndigheder straks rette henvendelse til forældrene med henblik på at drøfte, hvad de kan gøre. Det skal på baggrund heraf vurderes, om der herudover er behov for en yderligere indsats. I så fald lægges en handlingsplan i form af en »social aftale« mellem forældrene, den unge og de sociale myndigheder, der beskriver de yderligere foranstaltninger og tilbud, der bør iværksættes.

Fast støtteperson

Unge, der har brug for en fast voksenkontakt, som deres forældre ikke formår at give, skal kunne tildeles en fast støtteperson. Denne person skal dels fungere som den voksne, som den unge altid kan søge til, når der er brug for hjælp, dels træde til som den voksenperson, der altid kan og skal blande sig, når den unge opfører sig uacceptabelt. Omfanget af denne støtte kan selvsagt variere alt efter omstændighederne. Det vil kunne spænde fra at stå til rådighed samtidig med støttepersonens almindelige arbejde og til en rådighedsgrad, der nødvendiggør, at støttepersonen frikøbes i en periode. De nærmere principper for nyordningen med en fast støtteperson vil blive fastlagt i et forslag om ændring af bistandsloven, som socialministeren vil fremsætte.

Handlingsplan for unge voldskriminelle

For unge, herunder unge under 15 år, som har gjort sig skyldig i voldskriminalitet, skal der efter regeringens opfattelse gøres en særlig hurtig og intensiv indsats af de sociale myndigheder. Der skal således etableres et samarbejde mellem politiet og de sociale myndigheder, der muliggør, at de sociale myndigheder straks, når det konstateres, at den unge har begået vold, kan rette henvendelse til den unge og forældrene. Der bør i disse tilfælde som udgangspunkt altid lægges en individuel handlingsplan, som opstiller en række krav til den unge om skolegang eller uddannelse, arbejde, bolig, fritidsaktiviteter m.v., således at den uhensigtsmæssige adfærd effektivt kan stoppes. Denne indsats over for den unge, og herunder arbejdet med den individuelle handlingsplan, bør ikke afvente retsforfølgningen af unge over 15 år, men afsoningen af en eventuel ubetinget frihedsstraf og muligheden for overførsel til en social institution efter bestemmelsen i straffelovens § 49,

stk. 2, som beskrives nedenfor, kan selvsagt indgå i planlægningen.

Pladser i sikrede sociale afdelinger til unge i varetægtsurrogat

Der er i dag 42 pladser, fordelt på fire sikrede afdelinger landet over, der kan modtage unge, hvor retten har fundet, at betingelserne for varetægtsfængsling under sagens efterforskning er til stede, men at den unge som en mindre indgribende foranstaltning, jf. retsplejelovens § 765, i stedet kan tage ophold i en egnet institution (varetægtsurrogat). De 42 pladser er oprettet med hjemmel i bistandslovens § 96. Efter denne bestemmelse skal amtsrådet bl.a. sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på institutioner til børn og unge, der skal anbringes uden for hjemmet, samt det nødvendige antal pladser og mulighed for ambulant behandling på institutioner for børn og unge med sociale adfærdsproblemer. De nærmere regler om anvendelsen af pladserne på de sikrede afdelinger er efter bistandslovens § 14, stk. 6, fastsat i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1175 af 16. december 1992.

De 42 sikrede pladser anvendes primært til unge mellem 15 og 17 år, der er i varetægtsurrogat. Herved opnås dels, at frihedsberøvelsen bliver mindre indgribende end anbringelse i fængsel eller arresthus, dels at det muliggøres, at der allerede i varetægsperioden ydes socialpædagogisk støtte til de unge, og dels at der i denne periode på baggrund af observationer af den unge lægges en plan for den videre sociale indsats efter afslutningen af varetægtsfængslingen.

De nævnte pladser anvendes endvidere til pædagogisk/psykologisk observation af visse meget behandlingskrævende unge. De nærmere regler herom er fastsat i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1175 af 16. december 1992. Observationen kan vare i 2 måneder og kan undtagelsesvis yderligere udstrækkes med 2 måneder.

Regeringen lægger vægt på, at de sikrede sociale afdelinger altid kan modtage bl.a. de unge, der er i varetægtsurrogat. Socialministeren vil derfor vurdere, om der er det tilstrækkelige antal pladser på de sikrede afdelinger. Socialministeren vil endvidere sikre, at der også er et antal pladser, som er egnet til at modtage de meget kriminelt belastede unge, herunder voldskriminelle, f.eks. nogle enkelte pladser i de sikrede afdelinger med en særlig personalenormering. Viser socialministerens undersøgelser, at der er behov for det, må antallet af pladser til disse unge udvides.

En særlig, ny sikret afdeling

Regeringen finder endvidere, at der bør skabes mulighed for, at unge domfældte under 18 år i særlige tilfælde kan overføres til sikret social afdeling i straffetiden efter straffelovens § 49, stk. 2. Efter denne bestemmelse kan kriminalforsorgen overføre en person, der er idømt ubetinget frihedsstraf, til egnet institution, når det findes hensigtsmæssigt bl.a. på baggrund af domfældtes alder eller andre særlige omstændigheder. På en sådan institution kan den unge undergives et længerevarende behandlingsforløb. Der bør endvidere være mulighed for, at også andre meget behandlingskrævende unge – herunder unge under 15 år – undtagelsesvis kan anbringes i sådanne afdelinger.

For at muliggøre dette vil der som et forsøg i foreløbig 3 år blive etableret en ny særlig afdeling med ca. 10 sikrede pladser, formentlig i tilknytning til en eksisterende sikret afdeling. Her skal der i en forsøgsperiode på 3 år kunne modtages meget behandlingskrævende unge under 18 år, herunder svært belastede voldskriminelle unge domfældte, der overføres efter straffelovens § 49, stk. 2. Det er fortsat de sociale myndigheder, der træffer visitationsbeslutning herom, og opholdet kan højst vedvare, til den unge fylder 20 år.

I afdelingen bliver det som noget nyt muligt at iværksætte et længerevarende behandlingsforløb over for disse meget behandlingskrævende unge, herunder svært belastede voldskriminelle unge, efter udløb af varetægtsfængslingsperioden, når forholdene efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde gør det absolut nødvendigt, at anbringelsen sker i en sikret afdeling. Der vil således være såvel tilstrækkelige menneskelige ressourcer som passende behandlings- og undervisningstilbud til at etablere et længerevarende behandlingstilbud for den unge.

Nyordningen nødvendiggør, at reglerne i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1175 af 16. december 1992 ændres, således at det bliver muligt i forsøgsperioden på 3 år at anvende pladser i sikrede afdelinger til længerevarende behandlingsforløb, herunder til unge domfældte under 18 år, der overføres til social institution efter straffelovens § 49, stk. 2.

3. Styrkelse af SSP-samarbejdet

3.1. Status for SSP-samarbejdet

SSP-samarbejdet er et samarbejde, der er oprettet lokalt i de enkelte kommuner, mellem Social- og Sundhedsforvaltningen, Skole- og kulturforvaltningen og Politiet.

Formålet med SSP-samarbejdet er at skabe rammer for en lokal samordnet forebyggelse til at imø-

degå eller nedbringe kriminalitetsfænomener, især hos børn og unge. SSP forudsætter således samarbejde på tværs af sektorer og på tværs af faggrænser og bygger på den erkendelse, at unges kriminalitet er et udtryk for personlig mistrivsel, mangel på bæredygtige normer eller en usikker identitetsopfattelse enten i forhold til hjemmet, til skolen eller fritiden. Den forebyggende indsats skal derfor baseres på en forståelse af den unges totale situation, og der sættes ind dels over for den unges kriminelle adfærd, dels over for de årsager, der kan betinge mistrivsel.

SSP-samarbejdet er vidt forskelligt fra kommune til kommune både med hensyn til indhold og aktivitetsniveau. Det Kriminalpræventive Råd følger løbende udviklingen i det lokale SSP-samarbejde, men en systematisk kortlægning af SSP landet over er ikke foretaget, bl.a. fordi den fortrinsvis vil have karakter af et øjebliksbillede.

Derimod foretager Det Kriminalpræventive Råd med mellemrum en uformel rundspørge til landets kommuner og politikredse om den lokale status for SSP.

En sådan rundspørge foretaget i 1993-94 viste, at der er oprettet SSP-udvalg i ca. 220 af landets 275 kommuner. Rundspørgen tegnede samlet det billede, at det generelle niveau for kriminalitetsforebyggelsen blandt børn og unge var vigende. Det Kriminalpræventive Råd rejste derfor i efteråret 1994 en debat herom gennem Kommunernes Landsforenings medlemsblad »Danske Kommuner«. En af reaktionerne på denne debat var, at rådets sekretariat i adskillige tilfælde blev anmodet om at bidrage til at (gen-)opbygge en lokal SSP-struktur.

Det er i dag indtrykket – også hos Det Kriminalpræventive Råd – at det kriminalitetsforebyggende arbejde lokalt har fået større opmærksomhed såvel i kommunalt regi som i politiet, der på baggrund af det særlige politiforlig har sat forstærket fokus på kriminalpræventive indsatser.

3.2. Nye initiativer til styrkelse af SSP-samarbejdet i kommunerne

Socialministeriet og Justitsministeriet vil i en fælles cirkulæreskrivelse anmode kommunerne og politikredsene om at vurdere, hvordan SSP-samarbejdet fungerer lokalt, og hvordan det lokalt kan forbedres. Justitsministeriet vil endvidere tage initiativ til sammen med Socialministeriet og Indenrigsministeriet at drøfte med Kommunernes Landsforening, Amsrådsforeningen og Det Kriminalpræventive Råd, hvordan der på lokalt og regionalt plan kan skabes bedre overblik over og koordinering af SSP-samarbejdet.

For at iværksætte nye projekter, der kan tjene som inspiration for et forbedret SSP-samarbejde i de enkelte kommuner, skal kommunerne orienteres om muligheden for at søge støtte fra Justitsministeriets særlige kriminalpræventive pulje til lokale kriminalpræventive projekter, der både involverer politiet og kommuner.

I løbet af 1. halvår 1997 vil Det Kriminalpræventive Råd udsende et vejlednings- og inspirationsmateriale til de lokale SSP-samarbejdspartnere med angivelse af målsætninger og anbefalinger for SSP på lokalt niveau. Rådet vil endvidere fremskynde en revision og udbygning af den »Idé-bank«, som rådet udsendte i 1996. »Idé-banken« skal udbygges med erfaringer fra en række projekter, som er gennemført forskellige steder i landet. Endelig vil rådet i løbet af 1997 i samarbejde med nogle kommuner og politikredse udvikle og afprøve samlede kurser for de lokale SSP-samarbejdspartnere på chefniveau og koordineringsniveau.

4. Hurtig behandling af voldssager

4.1. Voldspakken fra 1994

Et væsentligt element i voldspakken fra 1994 var, at sager om grov vold skulle fremmes mest muligt.

Det skyldes bl.a., at straffens præventive virkning er størst, når den iværksættes kort tid efter, at forbrydelsen er begået, og at det kan virke stødende for retsfølelsen, hvis der ikke reageres hurtigt over for alvorlige voldsforbrydelser. En hurtig forfølgning er også med til at markere en afstandtagen fra samfundets side.

Den hurtigere retsforfølgning blev iværksat i januar 1994 ved en vejledning fra rigsadvokaten til *politiet og anklagemyndigheden* om nedbringelse af sagsbehandlingstiden for voldssager.

Ordningen omfatter sager om vold efter straffelovens §§ 244-246, som efter et konkret skøn ventes afgjort med ubetinget frihedsstraf, uden at der heri indgår andre lovovertrædelser af væsentlig betydning for strafudmålingen. Det fremgår af vejledningen, at det bør tilstræbes, at det samlede tidsforbrug fra anmeldelse til sagens indbringelse for retten ikke overstiger 30 dage.

Vejledningen indeholder endvidere en beskrivelse af mulighederne for at afkorte og rationalisere efterforskningen i voldssager. Der peges også på forhold, der kan sikre en hurtig afgørelse af tiltalespørgsmålet.

Vejledningen er fulgt op af en indberetningsordning, således at politimestrene løbende til statsadvokaterne skal indberette voldsdomme, hvor tidsforbruget fra gerningstidspunktet (anmeldelsen) til sa-

gens oversendelse til retten overstiger 2 måneder. Endvidere er der foretaget indberetninger til statsadvokaterne for oktober kvartal 1994 og januar kvartal 1996 af politiets sagsbehandlingstid i alle voldssager, der er omfattet af ordningen med hurtig retsforfølgning. Der er endvidere iværksat en sådan indberetning for januar kvartal 1997.

Indberetningen af samtlige voldssager for januar kvartal 1996 viste, at ca. 44 pct. af sagerne blev fremsendt til retten tidligere end 30 dage efter anmeldelsen, ca. 29 pct. af sagerne blev fremsendt til retten, inden der var gået yderligere 30 dage fra anmeldelsen, mens 27 pct. af sagerne blev fremsendt til retten senere end 2 måneder efter anmeldelsen. Opgørelsen er dog behæftet med den lille usikkerhed, at tidsrummet for en af statsadvokaturene er beregnet med udgangspunkt i tidspunktet for identifikation af gerningsmanden.

For så vidt angår de sager, der blev fremsendt til retten senere end 2 måneder efter anmeldelsen, er det oplyst, at sagsbehandlingstiden bl.a. skyldtes vanskeligheder med identifikation af gerningsmanden, indhentelse af speciallægeerklæringer eller at tiltalte eller vidner har været bortrejst.

I forbindelse med voldspakken i 1994 blev målsætningen for behandlingstiden ved *domstolene* i voldssager angivet til 37 dage. Heraf udgør berammelsestiden 30 dage, mens der er afsat 7 dage til domsforhandling og domsafsigelse.

Denne målsætning blev fulgt op af en skrivelse af 25. maj 1994 fra dommerforeningen til samtlige byretsdommere, hvor bestyrelsen anbefalede, at de enkelte retter kontakter anklagemyndigheden bl.a. med henblik på en praktisk tilrettelæggelse af sagsbehandlingen.

For at kunne følge udviklingen i domstolenes sagsbehandlingstid udarbejdes der en særlig statistik over afgørelsestiden i de voldssager, hvor anklagemyndigheden har begæret sagen hurtigt berammet.

Statistikken for 1. halvår 1996 viser, at ca. 1/3 af alle sager er afgjort mindre end 30 dage efter, at retten har modtaget sagen. Ca. 70 pct. af sagerne er afgjort inden for 2 måneder. I de resterende sager – ca. 30 pct. – er sagsbehandlingstiden længere end 2 måneder. Det kan bl.a. skyldes, at tiltalte udebliver fra domsforhandlingen, eller at et vidne ikke kan møde p.g.a. sygdom eller lignende, således at sagen må omberammes.

For *strafafsoningen* af voldsdomme blev målsætningen i 1994 fastsat således, at afsoningen for dømte, som ikke er varetægtsfængslede, skal iværksættes senest 30 dage efter, at der foreligger fuldbyrdelsesordre.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har ved indberetningsordninger for fængsler og arresthuse undersøgt effekten af den nævnte målsætning. En undersøgelse fra maj-juli 1996 viser, at 58 pct. af de dømte blev indsat inden 30 dage fra datoen for dommens fuldbyrdelsesordre, mens der for 42 pct. gik længere tid. De væsentligste årsager til indsættelse senere end efter 30 dage er, at der er meddelt udsættelse/benådning, eller at den dømte er udeblevet.

Denne seneste undersøgelse viser dårligere resultater end undersøgelser fra juni – september 1994, oktober – december 1994 og januar – marts 1995, hvor henholdsvis 82 pct., 71 pct. og 62 pct. af de dømte blev indsat til afsoning inden 30 dage efter, at dommen kunne fuldbyrdes. Direktoratet for Kriminalforsorgen har på den baggrund i november 1996 i en cirkulæreskrivelse til kriminalforsorgens anstalter og arresthuse indskærpet de gældende administrative regler om hurtig afsoning af voldsdomme.

4.2. Nye initiativer vedrørende hurtig behandling af voldssager

Regeringen vil fastholde målsætningen fra voldspakken i 1994 om en hurtig behandling af voldssager og hurtig indsættelse til afsoning. Der skal derfor skabes et bedre grundlag for løbende at følge udviklingen på området.

For politiets og anklagemyndighedens vedkommende vil det ske ved, at indberetningsordningerne fra politiet til de regionale statsadvokater udbygges, således at rigsadvokaten kan udarbejde en mere detaljeret statistik over sagsbehandlingstiden, herunder over sagsbehandlingstiden i de enkelte politikredse.

For domstolenes vedkommende har Justitsministeriet iværksat en undersøgelse i 2 måneder ved 6 retter med henblik på at fastlægge årsagerne til, at sagsbehandlingstiden i en del sager er længere end målsætningerne fra 1994. Undersøgelsen vil bl.a. kunne belyse årsagerne til forsinkelser og vil give mulighed for, at der kan sættes målrettet ind over for de forhold, der har medført længere sagsbehandlingstid. Herudover vil den ovennævnte statistik fra 1. januar 1997 blive udvidet, så den omfatter alle byretter.

Med hensyn til en hurtig indsættelse af voldsdømte til afsoning er der samtidig med fremsættelsen af lovforslaget udsendt instruktioner til politiet, kriminalforsorgens anstalter og arresthuse om overholdelse af 30-dages fristen og om, at der skal udvises meget stor tilbageholdenhed med tilladelse til udsættelse med afsoningen i sager om vold. Kriminalforsorgen vil endvidere jævnligt iværksætte indberetnings-

ordninger for at sikre, at reglerne om hurtig indkaldelse og sagsbehandling efterleves.

Herudover vil Justitsministeriet en gang om året – første gang i januar 1998 – orientere Folketinget om status med hensyn til de opstillede målsætninger for en hurtig behandling af voldssager og en hurtig indsættelse til afsoning.

5. Strafskærpelse ved den groveste vold samt straffen i gentagelsestilfælde

5.1. Strafskærpelse ved den groveste vold

I 1989 blev straffelovens bestemmelser om vold i §§ 244-246 ændret.

Lovændringen havde til formål at tilvejebringe en ny og mere enkel udformning af voldsbestemmelserne, bl.a. således, at de blev lettere at arbejde med. Til forslaget var knyttet nogle bemærkninger om strafudmålingen i voldssager, herunder om behovet for en større nuancering, således at der skete en vis skærpelse af straffene i grovere tilfælde inden for normalområdet.

I 1994 blev straffelovens § 247 om virkningen af gentagen vold ændret. Ændringen tilsigtede, at domstolene i tilfælde af gentagen vold skulle forhøje straffen med omkring en trediedel i forhold til det dagældende straffniveau, dvs. f.eks. fra 3 til 4 måneders fængsel.

Det var ikke hensigten, at gentagelsesvirkningen i alle tilfælde skulle slå igennem med ganske samme styrke, idet det i nogen grad måtte afhænge af voldsforholdets nærmere beskaffenhed. Det tilsigtedes dog, at den fulde strafforhøjelse med en trediedel generelt skulle ske i voldstilfælde inden for normalområdet i modsætning til navnlig de groveste voldssager.

Lovændringen gik endvidere ud på, at der skulle ske en tilsvarende forhøjelse af straffniveauet for vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særligt udsat for vold, f.eks. vagtlæger og hyrevognschauffører.

Efter regeringens opfattelse bør der ikke – herunder på baggrund af lovændringerne i 1989 og 1994 – gennemføres en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet i voldssager. Hverken voldsstatistikken eller de foreliggende undersøgelser fra de senere år af voldens omfang og karakter giver grundlag herfor.

Hertil kommer, at man i forbindelse med en forstærket bekæmpelse af volden bør prioritere den forebyggende og sociale indsats højt, ikke mindst i forhold til de unge.

Det er imidlertid samtidig regeringens opfattelse, at det som led i en afbalanceret styrkelse af indsatsen

bør være et element, at straffen i de groveste voldstilfælde forhøjes. Det er navnlig i disse sager, hvor ofret lider betydelig skade ved meget grove og farlige former for vold, at der er et særligt behov for en markant afstandtagen fra samfundets side.

Det foreslås derfor at skærpe straffen i de groveste voldstilfælde. Dette skal ske ved inden for de eksisterende strafferammer at forhøje straffen med gennemgående 1 år i de sager, der falder ind under straffelovens to bestemmelser om den grove vold (§§ 245 og 246), og hvor der i dag idømmes fængsel i over 1 år. Straffen skal således eksempelvis forhøjes fra 2 til 3 år. En sådan forhøjelse vil efter den seneste domsstatistik omfatte ca. 40 sager om året, dvs. de aller-groveste sager efter § 245 (ca. 20) og stort set alle sager efter § 246 (ca. 20).

§ 245 lyder således:

»§ 245. Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Det samme gælder den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred.«

Den ovennævnte straffeskærpelse af de tilfælde, der falder ind under § 245, foreslås gennemført ved at indsætte et nyt punktum i stk. 1 med følgende ordlyd:

»Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særligt skærpende omstændighed.«

Samtidig skal der gennemføres en sproglig konsekvensændring af stk. 2, der foreslås affattet således:

»Den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 4 år.«

§ 246 lyder således:

»§ 246. Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245, været af så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige følger, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 8 år.«

Strafskærpelsen inden for § 246 foreslås gennemført ved at ændre ordene »haft så alvorlige følger« til: »haft så alvorlige skader eller døden til følge«, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til illustration af området for den tilsigtede straffeskærpelse henvises til lovforslagets bilag 2, der indeholder en række domme fra de senere år.

Ved ændringen i § 246 angives det udtrykkeligt, at det både kan være alvorlig skade og dødens indtræden, der kan begrunde, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder.

Ved formuleringen, at straffen indenfor de eksisterende strafferammer skal »forhøjes med gennemgående 1 år«, tilsigtes, at strafskærpelsen skal slå fuldt ud igennem i alle sager, bortset fra de tilfælde, der ligger i det øverste område op imod strafferammens maksimum på 8 års fængsel.

Strafskærpelsen skal også indtræde, hvor der tillige dømmes for andre overtrædelser begået i forbindelse med volden, f.eks. trusler eller frihedsberøvelse.

Det er ikke hensigten med strafskærpelsen at ændre på afgrænsningen af, hvilke tilfælde der skal henføres under § 245, henholdsvis § 246.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1.

Der skal samtidig i videst muligt omfang tilbydes personer, der idømmes frihedsstraf i disse tilfælde, mulighed for at deltage i kriminalforsorgens program med kurser, der giver redskaber til at løse problemer og konflikter uden vold (cognitive skills).

5.2. Straffen i gentagelsestilfælde

Som det fremgår af pkt. 5.1. ovenfor, blev der i 1994 gennemført en ændring af straffelovens § 247. Formålet med ændringen var bl.a., at der i tilfælde af gentagen vold skulle ske en forhøjelse af straffen med omkring en trediedel i forhold til det dagældende straffniveau.

Anvendelse af gentagelsesvirkningen forudsætter, at det tidligere forhold blev begået efter det fyldte 18. år, og at der ikke er forløbet mere end 5 år efter, at den tidligere straf er udstået, jf. straffelovens § 81.

Af bemærkningerne til lovforslaget til bestemmelsen i § 247 fremgår det, at reglen bør citeres i anklageskriftet og dommen i de tilfælde, hvor bestemmelsen anvendes.

Rigsadvokaten har indhentet udtalelser fra de regionale statsadvokater om anvendelsen af bestemmelsen om gentagelsesvirkning i § 247. Statsadvokaternes udtalelser bygger på en undersøgelse i repræsentative politikredse.

Rigsadvokaten har herefter oplyst, at det er den overvejende opfattelse blandt statsadvokaterne, at der er sket en skærpelse af straffene for vold i gentagelsestilfælde.

Det er imidlertid vanskeligt at vurdere, om skærpelsen er sket med netop en trediedel i forhold til det tidligere straffniveau. Det skyldes bl.a., at forstraffene er forskellige fra sag til sag, at voldsforholdene er forskellige, og at tiltaltes personlige forhold også

kan spille ind ved straffastsættelsen. En sammenligning af konkrete sager er derfor forbundet med usikkerhed.

Rigsadvokaten oplyser, at en sammenligning af domme, der var omfattet af rigsadvokatens »Voldsundersøgelse 1992«, med de domme, der er indsendt af statsadvokaturene i forbindelse med undersøgelsen vedrørende anvendelsen af bestemmelsen i § 247, viser, at det er meget vanskeligt med sikkerhed at konkludere, at der er sket en betydelig strafskærpelse i gentagelsestilfælde.

Endelig har rigsadvokaten oplyst, at straffelovens § 247, stk. 1, ikke konsekvent anføres i anklageskrifter, men ofte i ankemeddelelser, ligesom der i anklagemyndighedens procedure henvises til bestemmelsen.

For at sikre, at der i alle tilfælde ved straffastsættelsen i voldssager, hvor den tiltalte tidligere er dømt for vold, indgår overvejelser om anvendelse af bestemmelsen i § 247, vil der blive udsendt instruktioner til anklagemyndigheden om anvendelse af bestemmelsen og om, at bestemmelsen skal citeres i anklageskrifter m.v. Anklagemyndigheden vil i øvrigt følge udviklingen med hensyn til udmåling af straf i gentagelsestilfælde.

6. Skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af knive og slag- og stødvaaben på offentlige steder

6.1. Gældende ret

Knive

Efter § 4, stk. 1, i lov om våben og eksplosivstoffer (våbenloven) er det på offentlige steder forbudt at bære kniv eller dolk, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål. Forbudet omfatter dog ikke foldekknive med en klinge på højst 7 cm.

Det er således forbudt at gå med kniv, hvis den bæres til pynt eller lignende eller for at kunne forsvare sig selv eller andre, hvis der skulle opstå en truende situation. Endvidere er det ikke tilladt at bære kniv for f.eks. tilskuere til sportsskampe, gæster på værtshuse og personer, der »går i byen for at more sig«.

Skal kniven derimod anvendes som værktøj i erhverv eller bruges til et anerkendelsesværdigt formål – som f.eks. spejder- eller anden friluftsvirksomhed – er det tilladt at bære den på et offentligt sted. Det gælder også, når kniven bæres, mens den pågældende person er på vej direkte til eller fra den pågældende aktivitet.

Herudover er der en række tilfælde, hvor det ud fra formålet med bestemmelsen vil være tilladt at

bære kniv på offentligt sted. Her tænkes navnlig på situationer, hvor det i forbindelse med transport af en kniv fra et sted til et andet ikke kan undgås, at kniven medbringes på offentligt område. Kniven er f.eks. købt i en forretning og skal bringes hjem til bopælen.

Ved siden af det generelle forbud mod at bære kniv på offentligt sted gælder for en række knive ifølge § 10, stk. 1, nr. 1-5, i bekendtgørelse nr. 712 af 29. august 1995 om våben og ammunition m.v. (våbenbekendtgørelsen) et generelt forbud mod besiddelse uden tilladelse. Dette forbud indebærer, at besiddelse er forbudt både på offentlige steder og andre steder. Det drejer sig om skarpe våben eller stikvåben, herunder knive, dolke, sværd og stiletter, med en klingelængde over 12 cm samt springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, enhåndsbejtede foldeknive samt kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben.

Knive og dolke med en klingelængde over 12 cm kan dog uden tilladelse anvendes til erhverv, til husholdningsbrug eller til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsdykning, såfremt knivene er udformet dertil, jf. våbenbekendtgørelsens § 10, stk. 3.

Strafferammen for overtrædelse af bestemmelserne er bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år, jf. våbenlovens § 10, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 26, stk. 1. Straffen er normalt bøde. Normalbødetaksterne for ulovlig besiddelse af knive eller dolke m.v. på *ikke offentlige steder* er 600 kr. for knive/dolke over 12 cm og 1.000 kr. for springknive m.v. Ved ulovlig besiddelse af knive på *offentlige steder* er normaltaksterne 1.000 kr. for knive/dolke under 12 cm og 2.000 kr. for knive/dolke over 12 cm og for springknive m.v. Samtidig vil der normalt ske konfiskation af kniven i medfør af straffelovens § 75, stk. 2.

For personer med særlig lav indtægt, herunder unge under 18 år, studerende, kontanthjælpsmodtagere og folkepensionister, fastsættes bødestrafen normalt til halvdelen af den bøde, der ellers ville være blevet idømt. For andre med dårlig betalingsevne, som f.eks. efterlønsmodtagere og førtidspensionister, kan bøden nedsættes til 2/3 af normaltaksten.

Slag- og stødvåben

Efter våbenbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 6, er det forbudt uden politiets tilladelse at erhverve, besidde, bære eller anvende slag- og stødvåben, herunder knojern, totenschlægere, gummiknipler og lignende.

Bekendtgørelsen indeholder ikke nogen nærmere definition af begrebet slag- og stødvåben. Hvilke våben der udover de opregnede eksempler omfattes af

bestemmelsen, beror på en konkret vurdering. Der findes en omfattende retspraksis, der viser, at genstande, der er vidt forskellige med hensyn til form, størrelse og materiale i en nærmere angiven situation er blevet betragtet som slagvåben. Der kan endvidere være tale om genstande, f.eks. et boldtræ, der anvendt i den sammenhæng, som det er konstrueret til, er ganske lovligt, mens det samme boldtræ, medbragt på en restauration efter omstændighederne vil kunne være omfattet af våbenloven.

I retspraksis findes eksempler på, at der er sket domfældelse for overtrædelse af våbenloven, både i tilfælde hvor i sig selv lovlige genstande er blevet anvendt som slagvåben, og i tilfælde hvor i øvrigt lovlige genstande uden at være blevet anvendt har været båret på en sådan måde eller besiddet under sådanne omstændigheder, at der var nærliggende grund til at antage, at de ville blive anvendt som våben. Som eksempel kan nævnes, at der i flere domme er sket domfældelse for overtrædelse af våbenloven, hvor de tiltalte har båret ornamentsringe med en sådan udformning og under sådanne omstændigheder, at ringene måtte betragtes som knojern. Endvidere kan nævnes Vestre Landsrets dom af 19. november 1991, hvor landsretten fandt, at 4 medlemmer af en motorcykelklub havde overtrådt våbenloven ved at have været i besiddelse af og slået forurettede med en baseball-kølle under et røverisk overfald.

Ulovlig besiddelse af slag- og stødvåben straffes normalt med en bøde på 1.200 kr., hvis våbnet har været båret på offentlige steder, og ellers med en bøde på 600 kr.

6.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet har den 28. november 1996 fremsat forslag om en væsentlig skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af skydevåben (L 98). En betragtelig del af den groveste voldskriminalitet begås imidlertid ved hjælp af knive og/eller slag- og stødvåben. Af de 59 drab, som fandt sted i 1995, blev således 25 begået ved hjælp af stikvåben, mens der i 4 tilfælde blev anvendt slagvåben. 14 drab blev samme år begået ved hjælp af skydevåben.

Til illustration af omfanget af anvendelsen af våben i forbindelse med gade- og restaurationsvold kan nævnes en undersøgelse, der er foretaget af samtlige voldssager, der i perioden 1. december 1994 til 1. december 1995 blev anmeldt til Københavns Politi, Station 1, som dækker den indre by. Undersøgelsen viser, at der i 8,6 pct. af tilfældene blev anvendt stikvåben og i 6,1 pct. slagvåben. Rigspolitichefens voldsofferundersøgelse for 1995 (Voldens karakter og omfang i Danmark), som dækker hele landet, viser tilsvarende, at der blev anvendt kniv i 2

pct. af de voldstilmælde, som ofrene oplyste at have været udsat for, og hvoraf kun 34,5 pct. ifølge ofrene blev anmeldt.

For at bekæmpe den meget farlige vold, som begås med disse våben, herunder især den meget grove vold, som i flere tilfælde er begået af unge, som medbringer knive på diskoteker og andre steder, når de går i byen om aftenen, findes der behov for en skærpelse af straffene.

Det foreslås derfor at skærpe straffene for ulovlig besiddelse af knive samt slag- og stødvåben på offentlige steder.

Ændringen foreslås udformet således, at straffebestemmelsen vedrørende ulovlig besiddelse af slag- og stødvåben flyttes fra våbenbekendtgørelsen og indsættes i våbenloven som en ny bestemmelse i § 4, stk. 2. Samtidig ændres straffebestemmelsen i våbenlovens § 10, således at der indsættes et nyt stk. 2, hvorefter straffen for overtrædelsen af § 4, stk. 1, (ulovlig besiddelse af knive på offentligt sted) og den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2 (ulovlig besiddelse af slag- og stødvåben) er bøde. Hvis den pågældende mere end én gang tidligere er dømt for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller stk. 2, er straffen dog hæfte eller fængsel indtil 2 år. Under særligt formildende omstændigheder kan der dog også i 3. gangstilmælde anvendes bødestraf, jf. nærmere herom nedenfor.

I 1. og 2. gangstilmælde forudsættes der at ske en skærpelse af bødens størrelse i forhold til den nugældende praksis. Hvis der alene er tale om en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, dvs. ulovlig besiddelse på offentligt sted af knive, som lovligt må besiddes på ikke offentlige steder, forudsættes bøden fastsat til 3.000 kr. i modsætning til den nugældende bødetakst på 1.000 kr. Hvis der er tale om en overtrædelse af både § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1-5, dvs. besiddelse på offentligt sted af knive, som ikke kan besiddes lovligt hverken på offentlige steder eller andre steder (knive/dolke med en klingelængde over 12 cm, springknive, faldknive m.v.), forudsættes bøden fastsat til 5.000 kr., hvor den gældende bødetakst er 2.000 kr.

Ved overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2, om ulovlig besiddelse af slag- og stødvåben, forudsættes bøden fastsat til 3.000 kr., hvis besiddelsen sker på offentligt sted. Bøden for dette forhold er i dag 1.200 kr.

For så vidt angår besiddelse af slag- og stødvåben omfatter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2, ligesom den nugældende bestemmelse i våbenbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 6, også besiddelse på ikke offentlige steder. Justitsministeriet finder imidlertid, at der typisk ikke vil være det samme behov for skærpelse af straffene i disse tilfælde. Besiddelse

af et stød- eller slagvåben på bopælen indikerer ikke på samme måde som besiddelse på et offentligt sted, at besidderen har til hensigt at anvende våbnet, idet våbnet måske har ligget mere eller mindre glemt i en længere årrække eller måske blot opbevares, fordi det betragtes som en kuriositet. Det må endvidere antages, at sager om ulovlig besiddelse af stød- og slagvåben på bopælen er relativt sjældne, idet mange af de genstande, som f.eks. køller og lignende, som medbragt på f.eks. en restauration kan blive betragtet som slagvåben, ikke vil blive anset som våben, hvis de opbevares på bopælen. Det forudsættes derfor, at besiddelse på et ikke offentligt sted anses som en særligt formildende omstændighed, og at der ikke sker nogen skærpelse af den bøde på 600 kr., som er normalstraffen efter den nugældende praksis.

Ulovlig besiddelse af knive m.v. på ikke offentlige steder, er ikke omfattet af våbenlovens § 4, stk. 1, men alene af våbenbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1-5, og vil som følge heraf ikke være omfattet af den foreslåede skærpelse.

Hvis overtrædelsen består i samtidig besiddelse af flere ulovlige våben, eller er flere tilfælde af ulovlig våbenbesiddelse til samtidig pådømmelse, finder straffelovens § 88 anvendelse, og der skal således fastsættes en samlet straf for samtlige forhold. Hvis der er tale om et 1. eller 2. gangstilmælde, forudsættes der som nævnt at blive idømt bødestraf. Det vil således bero på en konkret vurdering, om bøden skal fastsættes ved en sammenlægning af normalbøderne for de enkelte overtrædelser (absolut kumulation) eller til et mindre beløb (modereret kumulation). Af hensyn til den dømtes mulighed for at betale bøden, forudsættes det dog, at der sædvanligvis vil blive anvendt modereret kumulation.

De regler, som er omtalt ovenfor under pkt. 6.1 om nedsættelse af bøder for unge under 18 år og andre med særligt lave indtægter, forudsættes også at finde anvendelse for de foreslåede skærpede bøder.

I 3. gangstilmælde forudsættes straffen at være hæfte i mindst 14 dage.

Efter straffelovens § 81, stk. 1, er det en betingelse for anvendelsen af bestemmelser om forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilmælde, at gerningsmanden, inden han på ny forbrød sig, i den danske stat er fundet skyldig i en efter det fyldte 18. år begået strafbar handling, som loven tillægger gentagelsesvirkning på den nu begåede, eller i forsøg på eller medvirken til en sådan.

Ulovlig besiddelse af knive m.v. er en lovovertrædelse, som ofte begås af unge under 18 år. Efter Justitsministeriets opfattelse ville formålet med strafskærpelsen forspildes, hvis en overtrædelse ikke betragtes som et 3. gangstilmælde, og dermed medfører

frihedsstraf, hvis der f.eks. er tale om en 19 eller 20-årig gerningsmand, som for tredje gang bærer kniv offentligt, men som var under 18 år, da han begik overtrædelsen 1. gang. Det foreslås derfor, at straffelovens § 81, stk. 1, ikke skal finde anvendelse.

Formålet med ændringen er alene en skærpelse af strafniveauet, og der sker således ikke nogen ændring af, hvilke våben der lovligt kan besiddes og bæres. Der sker heller ingen indskrænkning i adgangen til lovligt på offentlige steder at bære og anvende knive, der skal anvendes som værktøj i erhverv eller i øvrigt skal bruges til et anerkendelsesværdigt formål.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og de specielle bemærkninger hertil.

7. Bedre sikkerhed ved diskoteker og natrestauranter m.v.

Ved diskoteker og natrestauranter m.v. forekommer der jævnligt voldelige episoder, også af meget alvorlig karakter. Der kan også være tale om vold mellem gæsterne i restaurationens lokaler.

Rigspolitichefens voldsofferundersøgelse for 1995 (Voldens karakter og omfang i Danmark) viser, at næsten hvert fjerde (23 pct.) af voldstilfældene foregik på værtshus, restaurant, bodega, cafeteria eller lignende, eller på et område i direkte tilknytning til sådanne udskækningssteder. Den ovenfor under pkt. 6.2. omtalte undersøgelse af voldsanmeldelser fra Københavns Politi, Station 1, viser tilsvarende, at 26,2 pct. af voldsforholdene var begået på restauranter.

Det er derfor vigtigt, at restauranter m.v. er indrettet på en måde, sådan at der er mulighed for hurtigt at gribe ind over for optræk til vold og over for slagsmål mellem gæsterne. Der kan også være behov for en særlig sikkerhedsmæssig indretning af indgangspartier eller lignende, f.eks. hvis der er tale om et diskotek, hvor der ofte står mange mennesker foran indgangen og venter på at komme ind.

Bevillingsmyndigheden kan i medfør af § 12, nr. 4, stille krav til indretningen af en restauration i forbindelse med udstedelse og fornyelse af alkoholbevillinger. Tilsvarende muligheder findes ikke for igangværende virksomheder.

Det foreslås derfor, at der i loven om restaurations- og hotelvirksomhed m.v. fastsættes regler, der giver politiet mulighed for ved påbud at stille sikkerhedsmæssige krav til indretningen af restauranter m.v., hvis der foreligger særlig risiko for, at der kan forekomme voldelig adfærd i tilknytning til stedet.

Hensigten er således ikke, at sådanne påbud skal meddeles til alle former for restauranter m.v., men kun de virksomheder, hvor der under hensyn til virksomhedens karakter, publikum m.v. skønnes at være

et særligt behov for at træffe foranstaltninger, der kan forebygge voldsepisoder. Det kan f.eks. være natrestauranter eller diskoteker, der har et større publikum, eller virksomheder, som benytter dørmænd for at styre adgangen til lokalerne.

Det er ikke en forudsætning, at der tidligere er forekommet voldsepisoder i restaurationen, men en særlig risiko for voldelig adfærd kan være indikeret herved eller ved, at der har været optræk til vold.

Den særlige risiko for voldelig adfærd kan dog også følge af virksomhedens karakter. Ved vurderingen heraf må der bl.a. lægges vægt på, om der er tale om natrestauranter eller diskoteker, der har længe åbent, på publikums karakter og alder, på antallet af gæster, herunder om der ofte er køer ved indgangen, og på, om virksomheden benytter dørmænd for at styre adgangen til lokalerne.

Påbud om sikkerhedsmæssige foranstaltninger kan naturligvis kun meddeles, hvis politiet skønner, at der kan opnås en forbedring af sikkerheden herved.

Det kan bl.a. være aktuelt at stille krav om alarmer, herunder f.eks. for dørmænd, der står alene med større grupper af personer uden for restaurationen, om en særlig indretning af indgangspartier eller om videoovervågning af indgange.

Det foreslås, at manglende efterkommelse af et påbud kan straffes med bøde, og at der også bliver mulighed for, at politiet i sådanne tilfælde kan meddele påbud om lukning af virksomheden, indtil kravet om den sikkerhedsmæssige indretning er gennemført. Der er endvidere mulighed for efter bestemmelsen i retsplejelovens § 997, stk. 3, at pålægge tvangsbøder for at gennemtvinge gennemførelsen af et påbud.

Politiets afgørelser kan efter forslaget – ligesom en række andre afgørelser efter loven – påklages til justitsministeren. Det foreslås, at klage over afgørelser om at lukke restauranter, der ikke efterkommer de sikkerhedsmæssige krav, som udgangspunkt skal have opsættende virkning.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 3.

Endvidere kan som noget centralt nævnes, at arbejdsministeren har nedsat en arbejdsgruppe, der i løbet af foråret 1997 skal fremkomme med forslag, der kan forbedre dørmændenes arbejdsmiljø, herunder uddannelse og sikkerhed.

Der kan således forventes yderligere initiativer, der kan medvirke til at forhindre vold ved diskoteker m.v.

8. Ministerudvalg vedrørende initiativer mod vold

Til at forestå den overordnede gennemførelse og styring af regeringens indsats mod vold nedsættes der et ministerudvalg. Udvalget skal bestå af justitsministeren, socialministeren og undervisningsministeren.

Der etableres et sekretariat til at gennemføre udvalgets initiativer. Sekretariatet skal endvidere forestå kontakten til andre myndigheder, herunder navnlig kommunerne.

Sekretariatet kan komme med nye forslag til styrkelse af indsatsen mod volden.

9. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Udgifterne ved de enkelte elementer i voldsindsatsen vil udgøre følgende:

Puljen til medfinansiering med 50 pct. af kommunernes merudgifter til en styrkelse af den opsøgende indsats udgør 20 mio. kr. i 1997 og 40 mio. kr. årligt i årene 1998-2000.

Fast støtte/støtteperson til vanskeligt stillede børn og unge, herunder kriminalitetstruede børn og unge, skønnes at ville være aktuelt for ca. 1000 børn og unge på landsplan. Kontaktpersonens indsats vil variere efter det enkelte tilfældes sværhedsgrad, og vil derfor kunne spænde fra at stå til rådighed samtidig med personens almindelige arbejde til en rådighedsgrad, der nødvendiggør frikøb af personen for en periode. Merudgiften til ordningen skønnes at beløbe sig til 17,5 mio. kr. i 1997 og herefter 35 mio. kr. årligt.

Ifølge den seneste oversigt over benyttelse af sikrede pladser for børn og unge, som Amtsrådsforeningen udsender en gang om året, var den gennemsnitlige belægningsprocent 62 i 1995. Der er således ikke umiddelbart behov for at gennemføre en almindelig udvidelse af de eksisterende pladser.

Sikring af modtagelse af selv de mest voldelige unge i varetægtsurrogat skønnes at skabe et løbende behov for ekstra personale til gennemsnitligt 3 meget voldelige unge. Det forudsættes, at der må være 2 personer ekstra til rådighed for disse særligt belastede unge. Merudgiften hertil udgør 1 mio. kr. i 1997 og 1,8 mio. kr. årligt i de følgende år.

Udgifter til etablering og drift i en forsøgsperiode på 3 år af en særlig ny afdeling med 10 sikrede pladser oprettet i tilknytning til eksisterende sikrede institutioner til længerevarende behandlingsforløb for meget behandlingskrævende unge, herunder meget belastede voldskriminelle unge, vil være 10 mio. kr. årligt i driftsudgifter og 10 mio. kr. i etableringsud-

gifter. Udgiften vil således udgøre 15 mio. kr. i 1997 og 10 mio. kr. i årene 1998-2000.

Sekretariatet, der skal forestå gennemførelsen og styringen af voldsinitiativerne, forudsættes bestykket med en sekretariatschef i bevillingslønramme 37 og 5 øvrige ansatte. Etableringsudgifterne udgør ca. 1,2 mio. kr., og de årlige driftsudgifter bliver 2,7 mio. kr., heraf 2,1 mio. kr. årligt i lønsum. Udgiften vil på denne baggrund udgøre 2,5 mio. kr. i 1997 og 2,7 mio. kr. i de følgende år.

Strafskærpelsen for den alvorligste voldskriminalitet skønnes at ville medføre et øget pladsbehov i kriminalforsorgens lukkede institutioner på ca. 20-25 pladser.

Det er behæftet med stor usikkerhed at angive den øgede strafmasse som følge af strafskærpelsen for ulovlig besiddelse af knive og slagvåben på offentlige steder. Dels skal der i 3.gangstilfælde og derover idømmes mindst 14 dages hæfte, dels kan det ikke udelukkes, at det forhøjede bødeniveau kan medføre øget afsoning af forvandlingsstraf. Tages der imidlertid højde for, at en sådan strafskærpelse må antages at ville ændre kriminalitetsmønsteret, og at sager af denne art ofte pådømmes sammen med anden kriminalitet, der i sig selv skal afgøres med en ubetinget frihedsstraf, skønnes det – med denne usikkerhed – at strafskærpelsen medfører et øget pladsbehov på ca. 5-10 pladser.

Nybyggeri af i alt 25-35 lukkede afsoningspladser ville koste ca. 50-70 mio. kr. Selv om der ikke foreligger konkrete planer herom, skønnes det imidlertid at være en realistisk mulighed, at disse lukkede afsoningspladser etableres i eksisterende bygninger i tilknytning til et eller flere åbne fængsler. Dette vil også være den hurtigste løsning. Etableringsudgifterne udgør herefter skønsmæssigt 25 mio. kr. Driftsudgifterne med et belæg på 25 indsatte udgør 10 mio. kr. årligt, herunder 8 mio. kr. i lønsum. De samlede udgifter til ekstra afsoningskapacitet vil herefter udgøre 30 mio. kr. i 1997, heraf lønsum 4 mio. kr. og 10 mio. kr. i de følgende år, heraf lønsum 8 mio. kr.

Samlet vil udgifterne ved voldsindsatsen herefter udgøre 86 mio. kr. i 1997, 99,5 mio. kr. i årene 1998-2000 og 49,5 mio. kr. årligt i de følgende år. Faldet i udgifterne efter år 2000 skyldes, at der til styrkelsen af den opsøgende indsats i 3 ½ år er afsat en pulje på 40 mio. kr. pr. år, og at oprettelse af en særlig ny afdeling med 10 sikrede pladser iværksættes som forsøgsordning.

Det tilføjes at regeringen samtidig hermed har fremsat lovforslag om styrkelse af retsstillingen for ofre m.v., der indebærer merudgifter på 4,2 mio. kr. i 1997 og 6,5 mio. kr. i de følgende år.

Lovforslaget kan få visse erhvervsøkonomiske konsekvenser i forbindelse med, at politiet fremover får mulighed for at stille krav til restauranternes indretning, og dermed pålægge virksomhederne udgifter. På baggrund af usikkerheden om i hvor vidt omfang sådanne krav vil blive stillet, er det ikke muligt at angive et skøn over de samlede erhvervsøkonomiske konsekvenser herved. Udgiften forventes dog at blive af forholdsvis begrænset størrelse.

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder m.v.

Lovforslaget er samtidig med fremsættelsen sendt til høring hos Præsidenterne for Østre Landsret, Vestre Landsret, Københavns Byret, retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Dansk Politiforbund, Dansk Kriminalpolitiforening, Advokatrådet, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Landsforeningen Hjælp Voldsofre, Foreningen Stop Volden, Hotel-, Restaurations- & Turisterhvervets Arbejdsgiverforening, Danmarks Restaurant- og Cafeteriaforening, Restaurations- og Bryggeriarbejder Forbundet, Hotel- og Restaurationspersonalets Fagforening, Amdsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening samt Københavns og Frederiksberg kommuner.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

I bilag 1 til lovforslaget er de foreslåede ændringer sammenholdt med de gældende regler.

Til § 1

Straffeloven

Formålet med de foreslåede ændringer af bestemmelserne i straffelovens §§ 245 og 246 er at skærpe straffen for den grove vold med de (meget) betydelige følger. Strafskærpelsen skal ske med gennemgående 1 år i de tilfælde, der efter den nugældende praksis medfører fængsel på over 1 år.

I § 245, stk. 1, foreslås indsat et nyt punktum, der angiver det som en særligt skærpende omstændighed, at et legemsangreb, der er omfattet af 1. pkt. (legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller mishandling), har haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge.

Udtrykket »betydelig skade på legeme og helbred« i den nye bestemmelse kendes fra straffelovens § 249

om uagtsom skadeforvoldelse og er således et indarbejdet begreb i retspraksis. Det omfatter bl.a. skader, der medfører varigt mén, kraniebrud, brud på kæben, lårbensbrud og fjernelse af milt. Sygehusophold på mere end nogle ugers varighed er normalt tilstrækkeligt.

Selv om skaden ikke er betydelig, vil tilfældet dog kunne være omfattet af skærpelsen, hvis volden p.g.a. sin karakter har ført til en straf på over 1 års fængsel.

Den betydelige skade på legeme eller helbred skal kunne tilregnes gerningsmanden som uagtsom (jf. straffelovens § 20).

Den foreslåede ændring af § 245, stk. 2, er en konsekvens af ændringen af stk. 1. Forslaget indebærer ikke ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde, som er tilfælde, hvor gerningsmanden har haft forsæt til at tilføje offeret skade på legeme eller helbred.

Bestemmelsen anvendes stort set ikke i praksis, men ændringen indebærer, at der også i de tilfælde, der er omfattet af § 245, stk. 2, skal ske en skærpelse af straffen med 1 år, hvis tilfældet er af en sådan grovhed, at det efter den nugældende praksis ville have medført fængsel i mere end 1 år.

I § 246 foreslås ordene »haft så alvorlige følger« ændret til »haft så alvorlige skader eller døden til følge«. Forslaget indebærer ikke ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde, idet den nugældende formulering også omfatter tilfælde, hvor volden har medført, at offeret er afgået ved døden. Ændringen indebærer imidlertid en tydeligere angivelse af bestemmelsens anvendelse ved vold med døden til følge. Formålet med lovændringen er, at der også for forhold, der henføres under § 246, skal ske en forhøjelse af straffen med 1 år, såfremt forholdet i dag ville have medført en frihedsstraf på mere end 1 år.

Hvis der er tale om en fællesstraf, hvori indgår en reststraf efter prøveløsladelse eller en tidligere betinget dom, og det er disse afgørelser, der begrunder, at straffen bliver over 1 år, er sagen ikke omfattet af den foreslåede skærpelse.

Hvis straffen for det aktuelle voldsforhold overstiger 1 år på grund af bestemmelsen om gentagelsesvirkning i § 247, skal der heller ikke ske strafskaerpelse efter de foreslåede regler.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 5.1.

Til § 2
Våbenloven

Til nr. 1 og 2 (§ 4, stk. 2 og 3)

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2, om forbud mod at erhverve, besidde, bære eller anvende slag- eller stød våben, svarer til den gældende bestemmelse i våbenbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 6. Der sker således ikke nogen ændringer med hensyn til de våben, der ikke lovligt kan besiddes uden tilladelse.

Da bestemmelsen i bekendtgørelsen om slagvåben m.v. foreslås indsat i loven, er der ikke længere behov for bemyndigelsesbestemmelsen i den nugældende § 4, stk. 2, nr. 2, hvorfor denne bestemmelse foreslås ophævet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget pkt. 6.2.

Til nr. 3 (våbenlovens § 10, stk. 1)

Det foreslås, at overtrædelser af våbenlovens § 4, stk. 1, om ulovlig besiddelse af knive på offentlige steder i stedet skal straffes efter den foreslåede nye bestemmelse i § 10, stk. 2. Henvisningen til § 4, stk. 1, skal derfor udgå af § 10, stk. 1. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til nr. 3 (§ 10, stk. 2)

Det foreslås, at straffen for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, om ulovlig besiddelse af knive på offentlige steder og den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2, om ulovlig besiddelse af slag- og stød våben skærpes, således at straffen er bøde i 1. og 2. gangstilmælde, og hæfte eller fængsel indtil 2 år i 3. gangstilmælde og derover.

Det forudsættes, at der sker en skærpelse af bødestrafen i 1. og 2. gangstilmælde, således at bøden fastsættes til 3.000 kr. for ulovlig besiddelse på offentligt sted af slag- og stød våben og af knive, som lovligt må besiddes på ikke offentlige steder, og 5.000 kr. for ulovlig besiddelse på offentlige steder af knive, som heller ikke lovligt kan besiddes på ikke offentlige steder (knive med en klingelængde på over 12 cm, springknive, faldknive m.v.) Det forudsættes endvidere, at der ikke sker nogen skærpelse i forhold til det nugældende straffniveau for ulovlig besiddelse af slag- og stød våben på ikke offentlige steder.

I 3. gangstilmælde og derover forudsættes straffen at være hæfte i mindst 14 dage. Der skal være tale om et 3. gangstilmælde af overtrædelse af enten § 4, stk. 1, eller § 4, stk. 2. Hvis en person f.eks. 2 gange tidligere er straffet for ulovlig besiddelse af en kniv på et offentligt sted og nu findes i besiddelse af et

knøjern på en restaurant, er der tale om et 3. gangstilmælde.

Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse. Det vil sige, at en overtrædelse også betragtes som et 3. gangstilmælde, selv om den pågældende var under 18 år, da han begik de to foregående overtrædelser.

Bortset fra 18-årsreglen forudsættes afgørelsen af, om der er tale om et 2. gangs- henholdsvis 3. gangstilmælde, at ske i overensstemmelse med princippet i § 81, stk. 1. Der er således kun tale om et 2. gangstilmælde, hvis den pågældende, inden han begik overtrædelser, tidligere er fundet skyldig ved endelig dom eller har vedtaget en bøde for den lovovertrædelse, der skal betragtes som 1. gangstilmældet, og tilsvarende skal den pågældende være dømt m.v. for et 2. gangstilmælde, før han begik 3. gangstilmældet.

Anvendelsesområdet for bestemmelsen om, at særligt formildende omstændigheder kan medføre bødestraf også i 3. gangstilmælde, forudsættes at være besiddelse af slag- og stød våben på bopælen, således at der ikke i disse tilfælde vil ske nogen skærpelse af straffen i forhold til den gældende praksis, som er en bøde på 600 kr. Bortset herfra vil der kun sjældent kunne tænkes at være tale om sådanne særligt formildende omstændigheder, at udgangspunktet om frihedsstraf i 3. gangstilmælde og derover kan fraviges.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget pkt. 6.2.

Til § 3

Lov om restaurationsvirksomhed

Til nr. 1 (§ 32, stk. 4)

Efter den foreslåede bestemmelse kan politiet for at forebygge vold meddele påbud om indretningsmæssige ændringer i restaurationer, hoteller og andre serveringssteder, hvortil der er offentlig adgang.

Det er en forudsætning for at meddele et sådant påbud, at der foreligger en særlig risiko for voldelig adfærd i forbindelse med restaurationen m.v. Der skal således efter en konkret vurdering være en grund til at iværksætte sikkerhedsforanstaltninger, der kan forebygge vold eller sikre en hurtig indgriben ved optræk hertil.

En særlig risiko for voldelig adfærd kan foreligge som følge af virksomhedens karakter. Ved vurderingen heraf må der bl.a. lægges vægt på, om der er tale om natrestauranter eller diskoteker, der har længe åbent, på publikums karakter og alder, på antallet af gæster, herunder om der ofte er køer ved indgangen, og på, om virksomheden benytter dørmænd for at styre adgangen til lokalerne.

Den særlige risiko for vold kan også have vist sig ved tidligere voldsepisoder eller optræk hertil.

Herudover er det et krav, at der foreligger konkrete forhold, som ikke kan anses tilfredsstillende i sikkerhedsmæssig henseende, og som kan forbedres.

Den *sikkerhedsmæssige indretning* kan f.eks. være sikring af indgangspartier, herunder udskiftning med stærke døre, sluser eller lignende. Der vil også – inden for rammerne af loven om forbud mod privates tv-overvågning m.v. – kunne stilles krav om videoovervågning, hvis det under de konkrete forhold kan anses som et egnet middel til at imødegå voldelige episoder. Det indebærer, at der kan foretages tv-overvågning, der ikke er forbundet med optagelse af billeder på videobånd eller film, når den foretages som led i overvågning af egne indgange, facader, indhegning eller lignende.

Det vil endvidere være i overensstemmelse med lov om forbud mod privates TV-overvågning m.v. at stille krav om, at der skal kunne ske optagelse af bestemte begivenheder eller begivenhedsforløb, f.eks. ved aktivering af et kamera i den konkrete situation, idet der i disse tilfælde ikke er tale om vedvarende eller regelmæssig gentagen personovervågning.

Der kan også være tale om at stille krav om alarm-systemer, f.eks. således at en dørmænd kan tilkalde hjælp, hvis der er optræk til slagsmål eller lignende ved indgangen.

Det er i øvrigt en forudsætning, at politiet så vidt muligt drøfter de sikkerhedsmæssige forhold med indehaveren eller på anden måde foretager partshøring, inden der tages stilling til den konkrete udformning af de krav, der skal stilles i de enkelte tilfælde.

Der skal gives en rimelig frist til at få gennemført de fornødne sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Fristen kan forlænges af politiet, hvis der er rimelig grund til, at foranstaltningerne ikke er gennemført inden den fastsatte frist.

Politiet har i øvrigt efter bestemmelsen i lovens § 38 til enhver tid uden retskendelse, hvis det skønnes nødvendigt, adgang til lokaler eller rum, som hører til virksomheder, der er omfattet af loven. Politiet har således adgang til at kontrollere, at de sikkerhedsmæssige krav er opfyldt.

Efterkommer indehaveren ikke kravet, kan politiet give påbud om lukning af virksomheden, indtil

foranstaltningerne er gennemført. Der er i disse tilfælde også mulighed for idømme en bøde, jf. forslaget til ændring af § 37 under nr. 4 og 5.

Til nr. 2 og 3 (§ 34, stk. 1)

De foreslåede ændringer vedrører klage over politiets påbud efter bestemmelsen i § 32, stk. 4.

Politiets afgørelser kan – ligesom en række andre afgørelser efter loven – påklages til justitsministeren.

Klage over politiets påbud om lukning af en virksomhed, fordi politiets krav til sikkerhedsmæssige ændringer ikke er opfyldt, har som udgangspunkt opsættende virkning. Justitsministeren kan dog bestemme, at politiets afgørelse om lukning straks skal efterkommes, uanset klagen.

Til nr. 4 og 5 (§ 37, stk. 1)

Ved den foreslåede ændring af § 37, stk. 1, i nr. 5 bliver der mulighed for at idømme en virksomhed, der ikke efterkommer et påbud om sikkerhedsmæssige foranstaltninger, bøde herfor. Der bliver endvidere mulighed for med bøde at straffe en virksomhed, der har fået påbud om lukning, hvis påbudet herom ikke efterkommes.

Forslaget under nr. 4 er alene en konsekvens af ændringen under nr. 5.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 7.

Til § 4

Det foreslås under hensyn til ændringerne af straffeloven og våbenloven om skærpede straffe, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Straffudmåling efter de nye bestemmelser skal ske for lovovertrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden, jf. herved straffelovens § 3, stk. 1.

Til § 5

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. De foreslåede ændringer i straffeloven (§ 1) kan dog sættes i kraft på Færøerne ved kongelig anordning. Dette gælder ikke for Grønland, som har sin egen kriminallov.